

STUDIA BALCANICA BOHEMO-SLOVACA VI

Příspěvky přednesené na VI. mezinárodním balkanistickém sympoziu v Brně
ve dnech 25.–27. dubna 2005. Uspořádali Pavel Boček, Ladislav Hladký, Pavel Krejčí,
Petr Stehlík a Václav Štěpánek. Brno 2006

OBSAH

Svazek 1.

Úvod15

Sekce historie, politologie a etnologie

Miroslav TEJCHMAN:

Historická balkanistika v České republice v uplynulých deseti letech21

I. STARŠÍ OBDOBÍ BALKÁNSKÉHO POLOOSTROVA; BYZANC, ŘÍM A SLOVANÉ

Giuseppe MAIELLO:

Pojem „Old Europe“ u Mariji Gimbutiene 27

Martin HURBANIČ:

*Byzantský „Commonwealth“: hierarchické spoločenstvo ortodoxných štátov
alebo idea konfesionalnej solidarity?* 33

Marek PŘÍHODA:

*Carský titul a idea carství v druhém bulharském carství a moskevském
knížectví* 43

Petar ROKAI:

Politika papstva i Ugarske na Balkanu – saradnja, ili suparništvo? 55

Тюра ХАРДИ:

Ростислав Михаиловић „Dominus de Machou“ 59

Pavel BOČEK:

Ke vzniku Ruské autokefální církve 73

Dimitrij DOSPÍŠIL:

Zobrazování Bogomilů a „Bosenské církve“ v současné bosenské historiografii ... 85

Lubomíra HAVLÍKOVÁ: <i>Česko-srbské vztahy ve středověku. K jejich studiu v české historiografii 20. století</i>	103
Václav JEŽEK: <i>Identita, kultura a křesťanství v kontextu Byzance a současného Balkánu</i>	119
II. NOVODOBÁ HISTORIE BALKÁNSKÝCH NÁRODŮ	
Eduard NEUPAUER: <i>Religiózná situácia a kultúrne spolužitie kresťanského a tureckého etnika v Bosne a Hercegovine v 19. storočí (Fenomén balkánskej identity vo vzťahu k tureckému etniku z perspektívy byzantských vplyvov)</i>	131
Tomáš CHROBÁK: <i>Louis Leger a Josip Juraj Strossmayer</i>	139
Milan KRAJČOVIČ: <i>Nichtberechtigte Völker im Kampf um Demokratie in der Habsburger Monarchie</i>	149
Urška STRLE: <i>Slovenke na Balkanu</i>	159
Bohumila FERENČUHOVÁ: <i>Spoločnosť národov a maďarská menšina v Rumunsku. (Školské zákony z rokov 1924–1925)</i>	177
Libuše VALENTOVÁ: <i>Rumunský gulag 1948–1964</i>	191
Jan PELIKÁN: <i>Národnostní napětí v Makedonii v roce 1968</i>	201
Michal ŠRUBAŘ: <i>Územní identifikace masových migrací v karpatsko-balkánské oblasti ve 20. století</i>	217
III. ČESKÉ ZEMĚ A BALKÁN	
Marcel ČERNÝ – Marcela SUCHOMELOVÁ: <i>Malíř Jan Vochoč (1865–1920) a Balkán</i>	235

Adin LJUCA: <i>Češi a počátky turizmu v Bosně a Hercegovině</i>	253
Ctibor NEČAS: <i>Odezva první balkánské války mezi českou veřejností na Moravě a ve Slezsku</i> ..	267
Milan PERENČEVIĆ: <i>Stjepan Radić i Prag</i>	277
Мира РАДОЈЕВИЋ: <i>Српско-чешка сарадња у првом светском рату</i>	281
Момчило МИТРОВИЋ: <i>Сарадња Београдског универзитета са универзитетима у Чехословачкој 1918–1939</i>	299
Borut KLABJAN: <i>Odnos Českoslovaške do slovenske in hrvatske manjšine v Italiji v obdobju med svetovnima vojnama (primer prvega tržaškega procesa leta 1930)</i>	311
Pavel MAREK: <i>Srbská pravoslavná církev v Československu ve 20. letech 20. století (K Dositejově podkarpatoruské misi)</i>	317
Ladislav SOLDÁN: <i>Univerzitní profesor P. M. Haškovec a české pravoslaví (Z historie českého pravoslaví meziválečného období)</i>	335
Ondřej VOJTĚCHOVSKÝ: <i>Jugoslávská informbyrovská emigrace v Československu 1948–1954</i>	345
Слободан СЕЛИНИЋ: <i>Сарадња југословенске и чехословачке индустрије 1945–1950</i>	367
Ljubodrag DIMIĆ: <i>Pogled iz Beograda na Čehoslovačku 1968. godine</i>	381
IV. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY BALKÁNSKÉHO POLOOSTROVA A MEZIREGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE	
Jakub ŠEDO: <i>Mandáty vyhrazené menšinám v parlamentech balkánských států</i>	417
Miloš FŇUKAL: <i>Kosovo pod správou OSN: Jak dál?</i>	429

Judita ŠTOURAČOVÁ: <i>Vybrané problémy ekonomického vývoje zemí Západního Balkánu</i>	441
Irena GÖTZOVÁ <i>Současná česká zahraniční politika vůči zemím Západního Balkánu</i>	447
Igor POLEDŇÁK <i>Meziregionální spolupráce jako příspěvek ke stabilizaci Západního Balkánu. Pomoc Jihomoravského kraje při rozvoji Šumadijského okruhu v Srbsku</i>	453
V. ETNICKÉ MENŠINY A ETNICKÉ STEREOTYPY	
Jaroslav VACULÍK: <i>Balkánští Češi v 19. a 20. století</i>	457
Sandra SUBOTIN – Biljana BUJOŠEVIĆ: <i>Povědomí vojvodinských Čechů o svém původu</i>	469
Владимир ПЕНЧЕВ: <i>Типология на етничните общности в другоетнична среда. Чехи и словаци в България</i>	477
Lenka JUHÁSOVÁ: <i>Obraz „svojho“ a „iného“ u Slovákov v Bulharsku a z Bulharska</i>	485
Petra SEMÍKOVÁ: <i>My a „ti druzí“ v makedonské historiografii. Obraz sebe sama a obraz druhého v makedonských syntézách</i>	495
Gero FISCHER – Ingeborg DECKARDT-FRONEK: <i>Der Balkandiskurs in der Berichterstattung über den Bosnienkrieg (1992–1995) in ausgewählten deutschsprachigen Medien</i>	511
Zuzana TÝROVÁ: <i>Školstvo slovenskej menšiny v Srbsku a Čiernej Hore</i>	517
Filip TESAŘ: <i>Kudy kam? Gorané, tradiční komunita pod palbou modernity</i>	525
Věra STÝSKALÍKOVÁ: <i>Etnické menšiny v Albánii</i>	531

Николай НЕНОВ: <i>Градски митове и локална идентичност. По примери от Русе и Котел</i>	539
---	-----

Svazek 2.

Sekce literárněvědná a kulturologická

Ivan DOROVSKÝ: <i>Mediteránní a byzantsko-balkánské meziliterární společenství</i>	551
---	-----

I. VZÁJEMNÉ LITERÁRNÍ VAZBY ČESKO-BALKÁNSKÉ; LITERÁRNÍ SPOLUPRÁCE MEZI ZEMĚMI REGIONU

Иван НЕГРИШОРАЦ: <i>Балкански видици српске књижевности у периоду транзиције (1989–2005)</i>	561
---	-----

Bohuslava MARKOVÁ: <i>Slovanská knihovna a literatura bývalé Jugoslávie v 90. letech</i>	589
---	-----

Ivana SRBKOVÁ: <i>Bulharské fondy a bulharistická činnost Slovanské knihovny za posledních 15 let</i>	593
--	-----

Marijana POPOVIĆ – Snežana VUKMIROVIĆ: <i>Nejstarší srbská sbírka přísloví z roku 1787 v díle Josefa Dobrovského, Vuka Karadžiče a Františka Ladislava Čelakovského</i>	603
--	-----

Radmila MARKOVIĆ: <i>Alegorie a fantastické motivy v satirách Svatopluka Čecha a Radoje Domanoviće</i>	621
---	-----

Radek NOVÁK: <i>Spolupráce českých, slovinských a chorvatských divadelníků na počátku 20. století</i>	629
--	-----

Libor MARTINEK: <i>Poznámky k literární tvorbě spisovatelů řecké národnosti z Jeseníků Praxitelise Makrise a Sotirise Joanidise</i>	633
--	-----

II. BALKÁNSKÁ LITERÁRNÍ SOUČASNOST

ЗВОНКО ТАНЕСКИ:

Пост-литерарниот идентитет во „Yugo-Slovakia“ 645

Ivana DOROVSKÁ:

Některé zvláštnosti současného makedonského a srbského dramatu 651

Alica KULIHOVÁ:

Ženský rukopis – ženská literatura – krajšia polovica literatúry so zreteľom na autorky Bosny a Hercegoviny 659

Patrik ORIEŠEK:

Subjekt v románe Georgi Gospodinova Prirodzený román 671

III. FILMOVÁ TVORBA

Dominika PREJDOVÁ:

Reflexe jugoslávského konfliktu ve filmu – hledání sebe a druhého 679

Jana DUDKOVÁ:

Fikcia „spoločného kultúrneho dedičstva“ v srbskom filme 1989–2000 691

IV. MOTIVY, ŽÁNRY, TÉMATA

Miroslav KOUBA:

Tragika „nepoznaného syna“ v jihoslovanském a evropském kontextu (rovina literární a sociokulturní) 707

Irena BOGOCZOVÁ:

K typologii, morfologii a poetice jihoslovanských pohádek o zvířatech 719

Libuša VAJDOVÁ:

Dekadencia a Balkán 727

František ŠÍSTEK:

Orientalismus, násilí a erotika v díle Josefa Holečka 741

V. BALKANISTA IVAN DOROVSKÝ (U PŘÍLEŽITOSTI JEHO 70. NAROZENIN)

Milan GJURČINOV – Ivo POSPÍŠIL

Zdravice prof. Dr. Ivanu Dorovskému, DrSc. 755

Ivo POSPÍŠIL: <i>Hodnoty a rovnost v literatuře (Dvě knihy a jejich inspirativní hodnota)</i>	757
Andrej ČERVENĚÁK: <i>Hudba řeči a řeč hudby</i>	769
Ladislav HLADKÝ: <i>Dějiny Balkánu a česko-balkánských styků v díle Ivana Dorovského</i>	775
Bohuslav BENEŠ: <i>Etnologické práce balkanisty Ivana Dorovského</i>	781
Jaroslav PÁNEK: <i>O zakotvenosti Ivana Dorovského v české kultuře</i>	787
Ján KOŠKA: <i>Literárne kondomína (Posuny v chápaní literárnej viacdomovosti)</i>	793

Sekce jazykovědná

Miroslav DUDOK: <i>Jazyková identita a standardizácia jazykov v životnom priestore juhovýchodnej Európy</i>	805
--	-----

I. JAZYK A NÁRODNÍ VĚDOMÍ

Диана ФРЕЙОВА: <i>Балканският комплекс за национална идентичност (етно-психолнгвистичен обзор)</i>	811
---	-----

Snežana JOVEVA-DIMITROVA: <i>Lingvisticko-kulturologická anketa ako výskumný model etnickej komunity</i> . . .	823
---	-----

II. JAZYKOVÁ NORMA A KODIFIKACE

Milada K. NEDVĚDOVÁ: <i>Úloha překladů bible pro kodifikaci spisovných jazyků u jižních Slovanů</i>	829
--	-----

Борислав БОРИСОВ: <i>Мисията на възрожденските граматика</i>	833
---	-----

Katarína SEDLÁKOVÁ: <i>Dielo Antona Bernoláka a Najdena Gerova v kontexte dejín</i>	843
--	-----

Милорад ДЕШИЋ:
Нормирање српског језика ијекавског изговора 849

Верица КОПРИВИЦА:
Неке нове тенденције у разговорном српском језику у поређењу са чешким 855

III. PROBLEMATIKA TRANSKRIPCE

Надежда МИХАЙЛОВА-СТАЛЯНОВА – Елена КРЕЙЧОВА:
Кирилицата в интернет – настоящее и будущее 861

IV. TEXT, STYL, JAZYKOVÁ KULTURA

Jordanka TRIFONOVA:
Specifické rysy verbálního humoru v řeči bulharských politiků po roce 1989 .. 873

Александра ВАСИЛЕВА:
Женският дискурс на корицата на „Cosmopolitan“ (социолингвистични перспективи) 885

Владислав МИЛАНОВ:
Езикова култура, езикова норма и разговорна реч 895

V. SLOVNÍ ZÁSOBA, LEXIKÁLNÍ SÉMANTIKA, ONOMASTIKA, LEXIKOGRAFIE

Mária KOŠKOVÁ:
Asymetria jazykovednej teórie a lexikografického spracovania v dvojjazyčnom slovníku (na príklade nového bulharsko-slovenského slovníka) 905

Michal TÝR:
Onomastická a genealogická knižná produkcia vojvodinských Slovákov – podnetný materiál na jazykové výskumy (vydavateľská činnosť Spolku vojvodinských slovakistov) 913

Ivana PIVALICA:
Jazyková proměna příjmení českého původu v Srbsku a Charvátsku 919

Борян ЯНЕВ:
За най-новите тенденции при избора на лично име в България 931

Sanja BAČUR – Ana BOGOJEVIĆ – Tijana PEJČIĆ:
Zoonomatopie na rozcestí tří slovanských jazyků 947

Ana PETROV – Bojana MATIĆ:
Studentský slang – rozdíly a podobnosti mezi srbským a českým studentským slangem971

Cvetanka AVRAMOVA:
Přenesené významy lexikálních jednotek z tematické skupiny „nádobí“ v bulharštině, češtině a srbštině 979
 Душка КЛИКОВАЦ:
О глаголу „одрадиту“ (семантички и социолингвистички аспект) 991

VI. IDIOMATIKA A FRAZELOGIE

Pavel KREJČÍ:
Teorie idiomatiky a frazeologie v českých a bulharských jazykových příručkách z posledních dvaceti let 1007

Michaela KUZMOVA:
Neslovesné frazeologické jednotky typu A–S v bulharštině 1023

Daniela KONSTANTINOVA:
Ironia a smiech v bulharskej frazeológii 1033

Mária DOBRÍKOVÁ:
Apelatívna a propriálna lexika vo frazeológii1041

Snežana POPOVIĆ – Mirjana STEVANOVIĆ:
Srovnání českých a srbských zoapelativních frazémů 1049

VII. ETYMOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

Martin MIKESKA:
Slovotvorně motivovaná (průhledná) substantiva v oficiální bulharské ornitologické terminologii a jejich srovnání s českými protějšky1071

Христина ДЕЙКОВА:
За някои български названия на птици, възникнали в балканска езикова среда1091

Ilona JANÝŠKOVÁ:
Etymologická lexikografie na slovanském jihu na počátku nového tisíciletí ...1101

VIII. GRAMATICKÉ JEVY

Eva PALLASOVÁ:

Lexikální modalita1107

Петя НЕСТОРОВА:

Проектът BalcaNet – субкатегоризационни рамки на предикатите 1115

Gordana SAVIĆ:

Rozdíly v rodu slov cizího původu v srbsštině a češtině 1127

IX. JAZYKOVĚDNÁ PRODUKCE

David BLAŽEK:

Slovinská jazykověda 2000–2005 1137

Program VI. mezinárodního balkanistického symposia 1143

Seznam účastníků VI. mezinárodního balkanistického symposia 1155